

Edebiyata Giriş

Edebiyat, “olayların, düşüncelerin, duyguların ve hayallerin dil aracılığıyla sözlü veya yazılı olarak biçimlendirilmesi sanatı” şeklinde tanımlanabilir.

Edebiyat; bilgi, gözlem ve deneyimlere dayalı duygular, düşünceler, hayaller yardımıyla güzel söz ve yazı eserleri yaratma sanatıdır denilebilir. Günümüzdeki anlamıyla ilk kez İbrahim Şinasi tarafından kullanılmıştır. Günümüzde edebiyat kavramı şu anlamlarda kullanılmaktadır:

1. Düşünce, duygu, olay ve imgeleri güzel ve etkili bir biçimde anlatan söz sanatı.
2. Bu sanatın ilkelerini, kurallarını ve bu yolda oluşturulmuş ürünleri inceleyen bilgi dalı.
3. Bir çağda, bir dilde yaratılmış, sözlü ya da yazılı, sanat değeri taşıyan yapıtların bütünü.
4. Bir bilim dalıyla ilgili yazı ve yapıtların tümü. (Türkçede bu anlamda genellikle “literatür” sözcüğü kullanılmaktadır.)

Ulusların edebiyatlarının başlangıcı sözlü

Edebiyata Giriş

ürünlerden oluşmuştur. Yazının icadı ve yaygınlaşması ile yazılı Edebiyat oluşmaya başlamıştır. Bu edebiyatlar, doğup yeşerdikleri toplumların yaşadığı değişimden büyük ölçüde etkilenmiştir. Toplumlar coğrafya değiştirdikçe, din değiştirdikçe, dillerinde bazı değişiklikler meydana geldikçe, sosyal yaşamları farklılaştıkça bu toplumların edebiyatlarında da farklılaşmalar olmuştur.

EDEBİYATIN BİLİMLE VE GÜZEL SANATLARLA İLİŞKİSİ

Sanat, bir duygunun, bir tasarının, bir düşüncenin ya da güzelliğin anlatımında kullanılan yöntemlerin tümü ve bunların sonunda erişilendir.

Güzel sanatlar ise, sanatın güzel ve etkili bir biçimde ortaya konmasıdır. İnsanda coşku ve hayranlık uyandırır.

Edebiyata Giriş

Sanat Eseri. Güzel ve etkili bir biçimde, kişisel bir üslupla ifade eder. Güzellik amacı güder. Estetik zevk vermeyi amaçlar. Günlük, basit, sıradan şeylerin üstünde olmalıdır.

Sanatçının yorumunu yansıtır. Daha çok hayaller ile ortaya çıkar. Doğrudan öğretmez; sezdirir, hissettirir. İnsanda heyecan ve hayranlık uyandırır. Daha çok ruh ve duyguya hitap eder. Özgün olmalıdır. Yoruma açıktır. Kurgusalılık ağır basar.

SANATLARIN SINIFLANDIRILMASI

Edebiyat diğer güzel sanat dallarından, kullanılan malzeme ve kendisini ifade ediş tarzı bakımından ayrılır.

Edebiyat dışındaki güzel sanat dallarının malzemesi boya, alçı, taş, ağaç gibi maddi unsurlarken işitsel sanatlar içinde yer alan edebiyatın malzemesi dildir.

Edebiyata Giriş

Bütün güzel sanatlar gibi güzeli, estetik haz uyandıracak şekilde anlatma ve kalıcı kılma çabası içinde olan edebiyat; aynı zamanda müzik, sinema, tiyatro vb. sanat dallarına da kaynaklık edebilir.

1- İşitsel (Fonetik) Sanatlar: Müzik, Edebiyat

2- Görsel (Plastik) Sanatlar: Mimari, Heykel, Resim, Hat

3- Dramatik (Ritmik) Sanatlar: Tiyatro, Dans, Sinema, Bale, Opera

Zanaat İnsanların gereksinimlerini karşılamak için ve bir fayda sağlamak için yapılan işlere “zanaat” denir. (Dokumacılık, Mermercilik, Çinicilik vb.) Sanattan en önemli farkı, çıkar sağlama amaçlı olmasıdır.

Bilim Evrenin veya olayların bir bölümünü konu

Edebiyata Giriş

olarak seçen, deneye dayanan yöntemler ve gerçeklikten yararlanarak sonuç çıkarmaya çalışan düzenli bilgidir.

Bilimin Sanattan Farkı. Gözlenebilen olayları konu alır. Bilgilendiricidir. Deneye dayalıdır. Somut olanı ele alır. Sebepleri araştırır. Objektiftir. Hayallere yer verilmez. Nesneldir; duygular için içine girmez.

Edebi Eser Nedir?

Yaşanan, görülen, duyulan, bir olayın ya da bir duygu veya düşüncenin “estetik” ölçüler içinde anlatıldığı eserlere, edebi eser denir. Bir eserin edebî eser sayılabilmesi için, sanat amacı güdülerek meydana getirilmesi, duygu, düşünce, inanç, ülkü, heyecan, zevk gibi istek ve amaçları güzel ve etkili şekilde anlatması ve kalıcı olması gerekir.

Edebiyata Giriş

Edebi eserde -dil, okuyucuda güzel duygular uyandıracak şekilde olmalıdır. Ele alınıp işlenen belli bir konu ve bu konunun işlenmesinde belli bir amaç olmalıdır. Duygu, düşünce ve hayaller mutlaka belli bir tür ve şekil kullanılarak ifade edilmelidir. Yapıt, insanda hoş a gidecek hisler uyandırmalıdır. Her zaman estetik değ er aranmalıdır.